

Opozycja polityczna w Federacji Rosyjskiej

2 marca 2016

Śmierć znanego działacza demokratycznego Borysa Niemcowa 27 lutego 2015 roku zapoczątkowała wielką debatę na temat roli opozycji w Federacji Rosyjskiej. Prawie wszyscy komentatorzy w Rosji i poza jej granicami zasadniczo byli zgodni, co do tego, że B. Niemcow zginął z powodów politycznych. Dyrektor ośrodka badawczego Centrum Lewady Lew Gudkow stwierdził nawet, że Rosji grozi powrót do totalitaryzmu. Wielu dziennikarzy, takich jak Walerij Paniuszkin zarzucał z kolei rosyjskiej opozycji brak przemyślanego planu działania oraz zupełne oderwanie od społeczeństwa. Z kolei Masza Makarowa uważa, że „Opozycja boi się krwi. A jeśli zaczną się protesty, krew się przeleje, bo droga od bicia do zabójstwa nie jest długa”. Czym jest zatem faktycznie rosyjska opozycja i jak ma siłę sprawczą?

Historia rosyjskiej opozycji politycznej sięga 1989r., kiedy utworzono Międzyregionalną Grupę Deputowanych (Межрегиональная депутатская группа). W roku 1990 powstał antykomunistyczny ruch „Demokratyczna Rosja” (Демократическая Россия) oraz frakcja demokratyczna wewnątrz Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego. Już po upadku ZSRR, w świeżo narodzonej Federacji Rosyjskiej masowo zaczęto zakładać rozmaite ugrupowania polityczne, które można byłoby nazwać opozycyjnymi. Były to „Wybór Rosji” (Выбор России), „Demokratyczny Wybór Rosji” (Демократический выбор России), Sojusz Prawych Sił (Союз правых сил), później partia Jabłoko (Яблоко) i Komunistyczna Partia Federacji Rosyjskiej (Коммунистическая партия Российской Федерации).

Jeszcze do 2006 r. istniało ok. 30 legalnie zarejestrowanych partii politycznych. Dziś większość z nich uległa jednak rozpadowi, ponieważ nie spełniały norm określonych w ustawie o

partiach politycznych. Jeżeli partia popełni jakieś uchybienie prawne może mieć poważne kłopoty. Zwłaszcza drobniawo sprawdzane są ugrupowania o charakterze radykalnie opozycyjnym, nieprzyjazne wobec polityki Kremla. Dlatego rosyjskie partie opozycyjne to z reguły ugrupowania o charakterze niszowym, pogrążone w stagnacji i niemające poparcia wśród mas społecznych.

W rosyjskim parlamencie – Dumie Państwowej, oprócz rządzącej partii Jedna Rosja znajdują się jedynie trzy inne partie: Komunistyczna Partia Federacji Rosyjskiej (Комуністическая партия Российской Федерации), Sprawiedliwa Rosja (Справедливая Россия) oraz Liberalno-Demokratyczna Partia Rosji (Либерально-демократическая партия России). W Federacji obowiązuje „zaporowy”, aż 7% próg wyborczy. W rezultacie większość partii nigdy nie będzie w stanie go przekroczyć.

Największą partią opozycyjną w Dumie obecnie jest Komunistyczna Partia Federacji Rosyjskiej (Комуністическая партия Российской Федерации). Powstała w lutym 1993 r. na bazie zjednoczenia społecznego o nazwie „Komunistyczna Partia Federacji Rosyjskiej”. Na VIII zjeździe 19 stycznia 2002 r. została przekształcona w partię polityczną. W jej skład wchodzi kilka mniejszych organizacji komunistycznych. KPRF działa w opozycji do politycznego i ekonomicznego kursu prezydenta Władimira Putina. Jej przewodniczącym jest Giennadij Ziuganow.

Drugą partią opozycji parlamentarnej jest Sprawiedliwa Rosja: Rodina/Pensionierzy/Życie (Справедливая Россия: Родина/Пенсионеры/Жизнь). Powstała ona 28 października 2006 r. na zjeździe zjednoczeniowym Rosyjskiej Partii Życia, Rosyjskiej Partii Emerytów i partii „Rodina”. Głównym celem Sprawiedliwej Rosji jest zapewnienie obywatelom bezpieczeństwa socjalnego oraz sprawienie, by Rosja stała się „najbardziej sprawiedliwym państwem świata”. Przewodniczącym ugrupowania jest Siergiej Mironow.

W Dumie zasiadają także przedstawiciele Liberalno-Demokratycznej Partii Rosji (Либерально-демократическая партия России) . Powstała ona na bazie organizacji społecznej 31 marca 1990 r. Na XIII zjeździe 13 grudnia 2001r. przekształciła się w partię polityczną. Została zarejestrowana 5 kwietnia 2002 r. Na jej czele stoi Władimir Żirinowski.

Opozycja systemowa, aby nie narazić się na nieprzyjemności ze strony władz, dąży zawsze do kompromisu, nie wystawia na swoich listach zbyt radykalnych kandydatów i zabiera głos w sposób niezwykle wyważony i ostrożny. Kampania partii opozycyjnych zawsze cechuje się niezwykle biernością. Właśnie taką opozycję toleruje w Dumie Kreml. Nic więc dziwnego, że w przeciwieństwie do opozycji systemowej antysystemowe ugrupowania nie cieszą się tak wielką liczbą zwolenników.

Ogromna większość rosyjskich wyborców zawsze głosuje na Jedną Rosję. Dzieje się tak jednak nie dlatego, że ma do tej partii zaufanie, tylko dlatego, że posiada jeszcze mniej zaufania do opozycji systemowej. Komuniści i liberalni demokraci posiadają swój wierny elektorat, ale nie mają najmniejszych szans, aby go w zauważalny sposób powiększyć.

Z kolei opozycja antysystemowa, która nie posiada swoich zwolenników w federalnym parlamencie, do której należy zaliczyć Inną Rosję (Другая Россия), zdelegalizowaną Partię Narodowo-Bolszewicką (Национал-большевистская партия), Rosyjski Sojusz Narodowo-Demokratyczny (Народно-демократический Союз) oraz całkowicie marginalny Sojusz Prawych Sił (Союз правых сил), nie ma możliwości startu w wyborach i musi ograniczać się do organizowania demonstracji i protestów na ulicach rosyjskich miast. Takie protesty zaś najczęściej są nielegalne. Opozycja antysystemowa nie posiada istotnego dostępu do kontrolowanych przez władze mediów publicznych. Pozostaje jej więc tylko Internet. W rezultacie partie i organizacje antysystemowe pozostają nieznane ogółowi Rosjan. cieszą się więc poparciem jedynie wśród bogatych i wykształconych z wielkich miast.

Prof. Grigorij Gołosow z Centrum Demokracji i Praw Człowieka „Helix” w Sankt-Petersburgu uważa, że w drodze do demokratycznych przemian Rosja powinna wziąć przykład z Korei Południowej i Chile. To znaczy wybrać zgodne działanie wszystkich sił opozycyjnych zarówno antysystemowych jak i systemowych. Partie opozycyjne według tej strategii powinny ze sobą współpracować przy zachowaniu wzajemnej autonomii. Skupiać się na tym, co je łączy i unikać tego, co je dzieli. Ta droga nigdy nie zostanie jednak zrealizowana we współczesnej Rosji, gdyż opozycja systemowa nie zgodzi się na współpracę z antysystemową z obawy przed Kremlem.

Biorąc pod uwagę wciąż pojawiające się oskarżenia o fałszerstwa i tak już wysokich wyników wyborczych Jednej Rosji, opozycja nie ma żadnej możliwości, by skutecznie wpływać na rzeczywistość polityczną. Jedyne, co opozycjoniści mogą zrobić, by zminimalizować wpływ Jednej Rosji na państwo, to nawoływać do głosowania na każde inne ugrupowanie, tylko nie na partię władzy, jak głosił wiosną 2011 roku znany opozycyjny bloger polityczny Aleksiej Nawalny.

Autorstwo: Jakub Ignaczak

Źródło: Geopolityka.org

BIBLIOGRAFIA

1. Grigorij Gołosow, „Rosyjska opozycja: w systemie czy poza nim?”, www.kresy.pl.
2. „Rosja. Opozycja boi się krwi?”, www.kulturaliberalna.pl.
3. „Оппозиционные партии в России. Справка”, www.ria.ru.
4. Н.А. Мирошкина, Т.А. Удалова, „Политическая оппозиция в России”, www.cyberleninka.ru.